

Vattenrum

Att utveckla en stimulerande lärmiljö för barn i förskolan

Författare:

Lena Andersson

Linda Andersson

Examensarbete inom kunskapsområdet
pedagogik på grundnivå 15hp

Termin vt-13 År 2013

Handledare: Eva Ärlemalm-Hagsér

Examinator: Anette Sandberg

Examensarbete på

Grundnivå

15 högskolepoäng

SAMMANFATTNING

Lena Andersson

Linda Andersson

Vattenrum

Att utveckla en stimulerande lärmiljö för barn i förskolan

Årtal: 2013

Antal sidor: 17

Den fysiska miljön har en stor betydelse för barns utveckling och lärande. Att förskolans lärmiljöer utformas efter barns behov och intressen spelar en stor roll i att skapa bra förutsättningar för barns lek och lärande. Syftet med detta utvecklingsarbete var att skapa ett rum som skulle inspirera barn till lek och lärande. Utvecklingsarbetet genomfördes på en förskola på en avdelning med barn i åldern 1-3 år. Metoder som användes var: Observationer, dokumentation med digitalkamera, gruppdiskussion, vilket filmades och genom frågeformulär till personal, (som har ett vattenrum och till personal som önskar ett vattenrum). Resultatet visade att rummet som skapades inspirerade barn till samspel, lek och lärande. Enligt frågeformulären ansåg personalen att färg och form påverkar barnens sinnen positivt. Resultatet från observationerna visade att när barn experimenterade och utforskade tillsammans med personalen, fick de en förståelse för sin egen utveckling och lärande. Utvecklingen av miljön har bidragit till att miljön har fått en tydligare funktion och syfte, vilket har påverkat barnens utveckling och lärande.

Nyckelord: Förskola, vattenrum, lärmiljö, stimulerande, lek, lärande

Innehåll

1 Inledning	1
1.2 Syfte/ Frågeställning	1
2 Litteratur	2
2.1 Förskolans miljö	2
2.2 Lek och lärande	3
2.3 Personalens roll.....	3
3 Planering	3
3.1 Fakta om förskolan Båret	4
3.2 Planera ett utvecklingsarbete?.....	4
3.2.1 Utveckla en lärmiljö.....	4
3.2.2 Barn och personals tankar och idéer som utgångspunkt?	4
3.2.3 Tema	5
3.2.4 Delaktighet	5
3.2.5 Material	5
3.2.6 Invigning	5
4 Metod	6
4.1 Undersökningsmetoder.....	6
4.2 Urval.....	6
4.3 Forskningsetiska principer	7
5 Redovisning	7
5.1 Redovisning av frågeformuläret.....	7
5.2 Redovisning av genomförandet	8
6 Resultat	9
6.1 Observation 1, på avdelningen Blåbåret	9
6.1.1 Observation 1 av barns vattenlek.....	9
6.2 Observation 2, på avdelningen Blåbåret	9
6.2.1 Observation 2 av barns vattenlek.....	9
6.3 Gruppdiskussion, på Buketten	10
6.4 Resultat från observationerna och frågeformulären.....	10
6.5 Resultat från färdigställandet av vattenrummet	10
6.6 Observationer i det färdigställda vattenrummet.....	11

6.6.1 Observation 1	11
6.6.2 Observation 2	11
7 Diskussion	13
7.1 Från förråd till en stimulerande miljö	13
7.2 Lärande genom leken	14
8 Slutord	14
Referenslista	16
Internetreferenser	17
Bilaga 1 Missivbrev till föräldrar	
Bilaga 2 Missivbrev och frågor till pedagoger som vill ha ett vattenrum	
Bilaga 3 Missivbrev och frågor till pedagoger som har ett vattenrum	
Bilaga 4 Diskussionsunderlag till gruppdiskussionen med barn	
Bilaga 5 Arbetsfördelning	

1 Inledning

Vi är två blivande lärare, Linda och Lena, som är klara med vår utbildning våren 2013. Vi har gått två terminer tillsammans och när det var dags för examensarbete, ville vi göra ett utvecklingsarbete i förskolan. Lärmiljön är viktig i förskolan och vi ville utveckla lärmiljön så att den kan utmana barns lärande och tänkande ännu mer. Det är genom en stimulerande och utmanande lärmiljö som barn får erfarenheter. Miljön ska inbjuda barn till lek och lärande. Från egna erfarenheter i förskolan, vet vi att rummens planering/utformning brukar vara sista prioritet. Därför ville vi skapa en miljö, för de yngsta barnen, som tillåter kroppsligt och sinnligt utforskande. Enligt Björklid (2005) ska förskolan erbjuda en miljö som inspirerar till lek och lärande. På avdelningen Hallonet, där fältstudien utfördes, har miljön varit eftersatt. De har inte prioriterat miljön och därför har förskolan inte kunnat erbjuda barnen en inspirerande och utmanande miljö. Därav idén med att förändra lärmiljön på förskolan. I detta utvecklingsarbete presenteras den förändring som gjordes av miljön i en förskola. Vi har i arbetet valt att genomgående använda ordet personal istället för att nämna de olika yrkeskategorierna: Lärare, förskollärare, fritidspedagog och barnskötare. Målet med detta utvecklingsarbete är att utveckla en miljö, i vilken barns kreativitet, självständighet, nyfikenhet och glädje kan utvecklas. Ett rum där barn kan få utforska, upptäcka och röra sig fritt, där leken är viktig och endast fantasin sätter gränserna. Björklid (2003) menar att lärmiljön måste erbjuda olika rum för olika ändamål, då barn upplever rum med alla sina sinnen. Hon anser även att den pedagogiska miljön bör erbjuda och inspirera barn till lek och lärande samt anpassas efter deras lek och intressen. Vi vill med detta arbete skapa ett rum, som är inbjudande och utmanande, där barn kan ha roligt och leka fram sin kunskap tillsammans med andra.

Namn på personer och förskolor som förekommer i all text nedan, är fiktiva utom Lena och Linda, författarna till arbetet.

”Lek innebär frihet och frivillighet, lek innebär också glädje och spänning, annars är det ingen lek” (Lindqvist 2002, s. 123). Lek och miljö hänger ihop. Det behövs intressanta och utmanande miljöer för att barn ska kunna utveckla sin kunskap och sitt lärande. Leken är en viktig del i barns utveckling och lärande och i läroplanen för förskolan (Utbildningsdepartementet, 2010) står det följande:

”Leken är viktig för barns utveckling och lärande. Ett medvetet bruk av leken för att främja varje barns utveckling och lärande ska prägla verksamheten i förskolan. I lekens och det lustfyllda lärandets olika former stimuleras fantasi, inlevelse, kommunikation och förmåga till symboliskt tänkande samt förmåga att samarbeta och lösa problem. Barnet kan i den skapande och gestaltande leken få möjligheter att uttrycka och bearbeta upplevelser, känslor och erfarenheter.” (Utbildningsdepartementet, 2010, s. 6)

1.2 Syfte/ Frågeställning

Syftet med detta utvecklingsarbete är att skapa ett rum för lärande och lek där barn kan använda sig utav alla sina sinnen. Miljön bör vara inbjudande och utmanande för barn, samt ta tillvara deras intressen och behov.

- Hur kan vi förändra ett oanvänt rum till en stimulerande lärmiljö för barnen?

- Vad bör den pedagogiska miljön erbjuda för att inspirera barn till lek och lärande?
- Hur kan personalen skapa intressanta och utmanande lärmiljöer för barn?
- Kan miljön påverka barns utveckling och lärande?

2 Litteratur

I detta avsnitt diskuteras förskolans miljö, barns lek och lärande, samspel med andra och personalens roll för barns lärande.

2.1 Förskolans miljö

En av förskolans viktigaste uppgifter är att främja barns utveckling och lärande. Detta påpekar Doverborg och Emanuelsson (2008) bör ske genom stöd och uppmuntran. Genom att personal deltar i barns lek får de kunskap om vad barn är intresserade av och kan på så sätt skapa intressanta lärmiljöer (Knutsdotter Olofsson, 1992). Barn behöver en miljö som är flexibel och kreativ, där de kan skapa fantasier och möjligheter. En sådan miljö kan, menar Knutsdotter Olofsson (1992) bara skapas om miljön utvecklas från ett barnperspektiv. Miljön har stor betydelse för barnens lärande och utveckling, den bör även vara trygg och stimulerande. Lärmiljöer bör erbjuda olika rum för olika syften då barn upplever rum med alla sina sinnen. Den pedagogiska miljön bör, enligt Björklid (2005) erbjuda och inspirera barn till lek och lärande samt anpassas efter barns intressen. Innan miljön förändras är det viktigt att diskutera syftet med förändringen och personalen bör utgå från den barngrupp de har för tillfället. Utveckling av miljön bör ske parallellt med de förändringar som sker i barngruppen och bör vara en arena som stöttar och stödjer barns kompetenser. Därför är det viktigt att personalen diskuterar vad rummet ska signalera i förhållande till lärandet och synen på kunskap enligt Johansson och Pramling Samuelsson (2003). De menar vidare att om miljön är tillåtande lär sig barn att uttrycka sig och reflektera kring sina tankar och erfarenheter.

Engdahl (2011) anser att en av uppgifterna som personal har är att utveckla en stimulerande och glädjefull miljö som ger barn tillgång till den lek de behöver för att utvecklas. Miljöer som inbjuder till lek och rörelse inspirerar barns lärande. De får kunskap genom lek, miljö och olika redskap. Det material som finns på förskolan ska inspirera barnen till att våga prova på nya lekar tillsammans med andra. Materialet ska inte vara statiskt utan ska inspirera till användning på nya sätt menar Løkken, Haugen och Röthle (2005). Pape (2001) anser att barn behöver en miljö där deras kunskaper, färdigheter och värderingar kan utvecklas samt att miljön ska kännas trygg och lärorik. Författaren påpekar också vikten av att personalen diskuterar hur de kan anpassa miljön och verksamheten till barn så att barn får det utrymme och den tid de behöver. Rummet och miljön ska ge utrymme för det driftiga och undersökande barnet.

Barn bör vara delaktiga och verksamma medskapare i olika situationer som de deltar i, skriver Davidsson (2008). När verksamheten planeras är det viktigt att tänka på att funktionen och miljön bör anpassas till alla barn. Författaren fäster uppmärksamheten på inkludering, som innebär att alla barn bör vara delaktiga i förskolans miljö och verksamhet. Barn bör ses som en tillgång och deras olikheter ska berika förskolan anser Nilholm (2006).

2.2 Lek och lärande

När barn leker och är engagerade i en lek som är meningsfull och rik, skapar barn sin kunskap. Barn lär sig att argumentera, diskutera och utforska tillsammans med varandra i en lärmiljö som ”sprudlar” sambehörighet, glädje, lek och lärande. Asplund Carlsson och Pramling Samuelsson (2003) menar att lekprocessen är en del av lärandet. Knutsdotter Olofsson (1992) poängterar att, för att barn ska kunna leka och ta in olika intryck måste de känna sig trygga med andra barn, personal och miljö. Engdahl (2011) anser att barns lek kännetecknas av glädje, impulsivitet och självständighet. I leken utvecklas sociala interaktioner och kamratskap och genom detta utvecklar barn förståelse för andra barn. Barn leker och lär med hela kroppen, de tycker om lekar som involverar rörelse. Barn upplever och lär sig genom att använda kroppens sinnen, leken är nödvändig för deras kunskapsutveckling. Författaren menar att barn utvecklar sin förmåga att samspela med andra genom leken, lek är viktigt för barn och ger möjlighet till samspelssituationer, som bidrar till att barn lär sig vad social kompetens är. Barn trivs i varandras sällskap samtidigt som deras självkänsla stärks. Pape (2001) skriver att barn prövar på och lär sig i leken och i samspel med andra. De tränar då sin sociala kompetens, sina färdigheter och värderingar. Pramling Samuelsson (2011) skriver också att barn, genom leken, lär sig sociala regler och dessa är viktiga i barns framtida relationer med andra. Lek är alltså en förutsättning för barns lärande och utveckling.

2.3 Personalens roll

Løkken och Søbstad (1995) skriver att när personal ställer frågor och diskuterar med barn, hjälper personal barn att upptäcka sitt eget lärande. Genom att personal gör detta kan verksamheten ändras så att det skapas innehållsrika sammanhang som ger barn utmaningar. Detta bidrar till att barn utökar förståelsen för sin omvärld. Genom att observera och diskutera med barn kan personal se och höra vad barn vill göra och vad de anser bör finnas i verksamheten. Författarna menar att ju mer information personal samlat in, desto bättre miljö och verksamhet kan de skapa tillsammans med barn. Det är genom barns perspektiv som verksamheten skall utformas, inte genom de vuxnas perspektiv menar Løkken och Søbstad (1995). Bjørndal (2005) menar att i rollen som forskande personal gäller det att hitta egna metoder för att främja barns lärande. Detta kräver att personal kritiskt kan granska sin egen roll i verksamheten och utgå från de intressen och den utgångspunkt som barn har. Med detta anser Bjørndal att personalen bör ha utforskande avsikter med aktiviteterna. Lillemyr (2002) skriver att det finns fyra olika dimensioner att ta hänsyn till för personal i sitt dagliga arbete. Den första dimensionen handlar om att observera, planera, genomföra och dokumentera verksamheten. Den andra dimensionen innebär att skapa en god miljö för lärande och att reflektion kring lärmiljön bör ske dagligen. De två första dimensionerna kan enligt Lillemyr ses som en del av personalens grundsyn och skapar förutsättningar för utveckling och lärande. Den tredje dimensionen gäller personalens kompetensutveckling, då personal har eget ansvar att hela tiden utvecklas och motiveras i sitt yrkesval. Den fjärde dimensionen har fokus på samarbetet mellan hemmet och verksamheten.

3 Planering

I detta avsnitt beskrivs utvecklingsarbetets planering, hur vi tänkte kring utförandet av utvecklingsarbetet, vilka metoder som användes för att ta reda på hur personal och barn tänkte kring vattenrum, vilket tema som rummet planerades att ha, barn och

personals delaktighet samt vilket material vi tänkte använda och hur vi kan hitta det material vi ville använda i vattenrummet.

3.1 Fakta om förskolan Båret

Förskolan, Båret, där vi genomförde utvecklingsarbetet, hade ett rum som användes som förråd. Vi ville, i samråd med barn och personal, skapa ett rum för lek och lärande för barn i åldrarna 1-3 år. Båret består av sex avdelningar. Hallonet och Blåbåret, för 1-3 åringar, där varje avdelning har ca 17 barn. Två avdelningar för 1-5 åringar, Hjortronet och Björnbåret, som har ca 22 barn på varje avdelning. Jordgubben och Smultronet, för barn mellan 3-5 år, ca 22 barn på varje avdelning. På varje avdelning arbetar tre personal.

3.2 Planera ett utvecklingsarbete?

Vi ville göra ett utvecklingsarbete för att skapa något, som barn och personal behövde i förskolan, istället för att skriva och utforska om något barn och personal inte kunde utnyttja praktiskt. Vi planerade att skapa en stimulerande och utmanande lärmiljö för barn på förskolan. Planeringen för att utveckla en lärmiljö delade vi upp i nedanstående underrubriker utifrån våra tankar och idéer. Målen med utvecklingsarbetet är att barn ska få utlopp för sin kreativitet, självständighet, nyfikenhet och glädje, vilket även förskolans läroplan förespråkar (Skolverket, 2010). Små barn har ett behov av att röra sig och använder hela sin kropp för att ta till sig olika kunskaper. Detta är en av anledningarna till att skapa en miljö som tillåter barn att få utforska och lära med hela kroppen.

3.2.1 Utveckla en lärmiljö

Vi bestämde oss för att besöka förskolan Buketten för att få några idéer om vad vi kunde utveckla. Buketten har ett stimulerande och utmanande vattenrum. Där fick vi idén att göra om miljön på en förskola, så att den stimulerade och utmanade barn till utforskande och lärande. Efter att vi besökt Buketten bestämdes i samråd med personalen på Båret, att vi skulle skapa en lärmiljö som kunde utmana barns tänkande och lärande där barn skulle kunna leka, utforska och experimentera. På

förskolan Båret fanns det ett rum, som utnyttjades till förråd, vilket kunde utvecklas till ett vattenrum. Rummet ligger intill lekhallen, så vattenrummet blir ett komplement.

Läroplanen (Skolverket, 2010) förespråkar att förskolans verksamhet ska vara utformad så att barn kan utveckla en förståelse för sig själva och för sin omvärld. Verksamheten bör bedrivas på ett sådant sätt att barn kan utforska och öka sin nyfikenhet genom lek och lärande.

3.2.2 Barn och personals tankar och idéer som utgångspunkt?

För att utveckla och göra om rummet till en stimulerande miljö, behövde vi utforska vad barn och personal ansåg om vattenrum. För att få underlag inför vårt

utvecklingsarbete gjorde vi följande: 1) skickade ut frågeformulär till två förskolor, ett som har ett vattenrum och ett som inte hade ett, 2) använde oss av en gruppdiskussion (3-4 barn i åldern 3-5 år) för att ta reda på vad barn anser om vattenrum och vad de vill ska finnas i ett sådant rum, 3) observerade barn vid två tillfällen, när de lekte och utforskade med vatten, för att få fram vad barn gör och leker samt vilket material de använder när de utforskar med vatten. Denna information användes sedan som underlag för utvecklingen av vårt arbete.

3.2.3 Tema

Efter att ha analyserat svaren från frågeformulären och observationerna bestämdes det att rummet skulle ha ett undervattenstema.

3.2.4 Delaktighet

Vi diskuterade hur vi kunde göra barn och personal delaktiga i utvecklingsarbetet. Vi planerade att barnen skulle måla fiskar på papper, som sedan klipps ut och lamineras för att tåla den fuktiga miljön. Fiskarna planerade vi att hänga upp på väggar och i fiskenätet. Personalen hade som förslag att måla fiskar på en vägg, för att de skulle känna sig delaktiga i vårt arbete.

3.2.5 Material

Vi planerade att främst använda oss av det material som finns på Båret, för att värna om miljön. Planerat material var bland annat: plastflaskor (utan kork), hinkar, decilitermått, matsked, plastglas, sil/durkslag, tratt, "vattenhjul" samt olika saker som flyter/sjunker samt dockor, muggar, plastägg, disktrasor, penslar, antihalkmattor, trasor, handdukar och korgar i barnens nivå. Materialet och rummet bör stimulera barn till utforskande och experimenterade lekar, därför ställde vi in en vattenstation i rummet. Tanken var att flera barn kunde få möjlighet att utforska och experimentera med vatten samtidigt. Vi planerade att måla dörr och väggar, färg fanns på förskolan, fiskenätet och ljusslingan sätts upp i taket.

Vattenstationen

3.2.6 Invigning

Planeringen var att barn och personal vid invigningen skulle få bekanta sig med miljön och få tillfälle att undersöka och experimentera med materialet. Vid en senare tidpunkt skulle några barn få tillfälle att utnyttja vattenrummet och ge utlopp för sin kreativitet och nyfikenhet, då en observation ska ske.

4 Metod

I detta avsnitt redogör vi för de forskningsetiska principerna och de undersökningsmetoder vi använt oss av samt hur vi valt ut respondenterna. Vi använde oss av relevant kurslitteratur, litteratur från tidigare kurser samt läroplan för förskolan (skolverket 2010). De undersökningsmetoder vi valde att använda var: frågeformulär, observationer och gruppdiskussion. Vi inleder med lite fakta om förskolan.

4.1 Undersökningsmetoder

Vi valde att använda oss av frågeformulär, då dessa bygger på skriftliga svar från respondenterna, som enligt Denscombe (2009) är en kvalitativ studie. Frågeformulären innehöll öppna frågor som enligt Stukát (2005, 2011) fångar respondenternas egna synpunkter och åsikter, Några fördelar med frågeformulär är, enligt Denscombe, att de är lätta att planera och samtidigt ekonomiska. Det finns dock nackdelar med frågeformulär då respondenten måste ta sig tid för att svara på frågorna i formuläret samt att det är tidkrävande för forskarna att analysera det insamlade svaren anser Denscombe (2009). Vi använde oss av två olika frågeformulär, som vi delade ut till personal på två olika förskolor, Båret och Buketten. Totalt skickade vi ut 13 frågeformulär, sju stycken till Buketten med vattenrum och sex stycken till Båret utan vattenrum. Anledningen till frågeformulären var att få kunskap om hur vi skulle kunna skapa ett så funktionellt rum för lärande med vatten som möjligt. Vi valde att använda oss av frågeformulär, eftersom det kan vara svårt för personalen att gå ifrån verksamheten för att medverka i en intervju.

Vi planerade att göra två observationer av barns lek med vatten i skötrummet på avdelningen Blåbåret med barn från Hallonet och blåbåret. Observationerna utfördes på Båret, som inte har ett vattenrum, innan förändringsarbetet genomförts. Den observationsmetod vi har använt, var en så kallad deltagande observation. Detta innebär enligt Denscombe (2009) att observatören finns i samma rum som de som iakttas. Enligt författaren finns det några etiska normer som ska följas vid den här typen av observation. Exempelvis att namnen på de observerade aldrig avslöjas och att ingen av de observerade blir lidande på grund av sitt deltagande. Fördelarna med deltagande observation är bland annat att man får goda insikter om sociala processer. Nackdelar är bland annat att en deltagande observation kan vara väldigt krävande och att tillförlitligheten i data som samlats in kan ifrågasättas starkt, enligt Denscombe (2009). Vi planerade att observera barns lek med vatten, vid två tillfällen i det färdigställda vattenrummet.

Vi valde att använda gruppdiskussioner, då Denscombe (2009) menar att man kan få större variation av synpunkter och perspektiv. Barn kan, vid en gruppdiskussion, lyssna på andras åsikter och tankar kring det aktuella ämnet. Vi genomförde en gruppdiskussion med 2-3 barn i åldrarna 3-5 år på Buketten, som har ett vattenrum. Anledningen till gruppdiskussionen var att synliggöra barns åsikter och synpunkter angående vattenrum. Nackdelar med gruppdiskussionen kan vara att barnen har svårt att koncentrera sig på ämnet. Det kan också vara svårt att transkribera diskussionen om många pratar samtidigt.

4.2 Urval

Efter att ha utforskat flera förskolor, via deras hemsidor på internet, valde vi ut förskolan Båret, som inte hade ett vattenrum, där vi ville utföra vårt

utvecklingsarbete samt en förskola, Buketten, som hade ett vattenrum. Vi valde att ge frågeformulären till personalen på småbarnsavdelningarna, Hallonet och Blåbäret, på förskolan Bäret och Tulpanen och Liljan, på förskolan Buketten. Från Buketten blev en flicka, Doris och två pojkar, Torvald och Gerhard, tillfrågade om de ville delta i en gruppdiskussion. Barnen, 3 – 5 år, hade tidigare vistats på småbarnsavdelningen Tulpanen och utnyttjat vattenrummet. Vi valde att ta med både flickor och pojkar i diskussionen, för att få båda köns syn på vattenrum. Missivbrev skickades ut till föräldrar och personal.

4.3 Forskningsetiska principer

Den först principen innebär att deltagarna ska informeras om varför undersökningen görs och varför deras medverkan ses som ett viktigt inslag i forskningen. Vi gjorde detta genom att skicka ut ett missivbrev tillsammans med frågeformuläret, där vi även informerade om att undersökningen var helt frivillig och att deltagaren när som helst kunde avbryta sin medverkan utan att ange någon orsak till detta.

Den andra principen handlar om samverkan och innebär att om det är barn under 15 år som ska delta i en undersökning, exempelvis en gruppintervju, så måste tillstånd hämtas från deras vårdnadshavare innan undersökningen genomförs. Vi skickade ut ett missivbrev till de berörda föräldrarna, där de fick intyga att deras barn fick delta i gruppdiskussionen.

Den tredje principen, konfidentialitets principen, innebär att uppgifter som framkommer i, exempelvis frågeformulär, ska hanteras på sådant sätt att obehöriga inte kan ta del av innehållet. Det ska inte heller gå att gissa sig till vem som sagt vad i arbetet, utan allt material ska vara anonymt. Detta framgick i de missivbrev som vi lämnade ut till både personal och föräldrar.

Den sista principen, nyttjandep principen, innebär att de uppgifter som samlats in under undersökningen inte får användas till något annat än det som deltagarna blivit informerade om innan undersökningen genomfördes. Denna information fanns i de missivbrev, som personal och föräldrar tog del av. (Vetenskapsrådet 2011).

Vi vårt arbete tog tagit hänsyn till alla de ovanstående krav när vi genomfört våra undersökningar och vår gruppintervju med barn.

5 Redovisning

I detta avsnitt redovisas svaren på frågeformulären samt hur vi praktiskt gjorde om rummet till ett vattenrum.

5.1 Redovisning av frågeformuläret

Personalen på Bäret fick frågor om hur de ville att vattenrummet skulle utformas och vad de ville att barnen skulle kunna lära sig där. Svaren vi fick visade att personalens syfte var att barnen ska kunna experimentera med vatten och olika material.

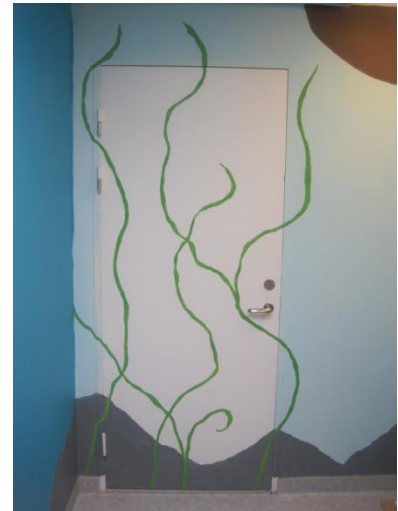
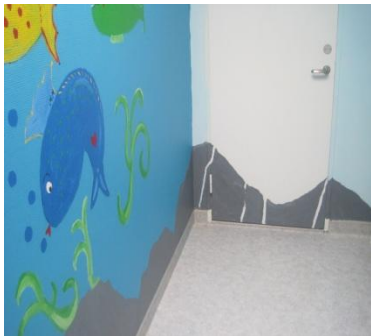
Personalen ville att vattenrummet borde vara en plats för lek, lärande och samspel. En personal påpekade att rummet skulle vara ett rum där barnen skulle kunna använda alla sina sinnen. Av personalens svar kunde vi utläsa att de ville ha ett stimulerande vattenrum som utmanade till lek och lärande. Ett återkommande svar var att materialet skulle finnas i barnens höjd. Enligt personal på Buketten utnyttjades vattenrummet ofta, för att stimulera barns motorik, språk, turtagning, samspel och matematik. Genomgående önskar personalen sig mer material. Vi delade

ut sju frågeformulär till Buketten och fick tillbaka sex stycken. På Båret delade vi ut sex frågeformulär och fick tillbaka fyra stycken.

5.2 Redovisning av genomförandet

Vi började med att måla en vägg i en blå färg och de tre andra väggarna i en ljusblå färg, då rummet ska ha ett undervattenstema. När färgen torkat gick Hallonets personal in och målade den stora väggen med fiskar som målades i olika färger. Bubblor målades på en vägg, sjögräs och stenar på dörren och på två av väggarna, båt och bubblor målades på en annan vägg. Vi valde att ta in en vattenstation som är i olika nivåer. Två korgar sattes upp i barnens höjd. Tillsammans med barnen valde vi ut sakerna till vattenrummet. De valde olika hinkar, formar, dockor, en vattensnurra, disktrasor och flaskor. Fiskenätet hängdes upp i taket, för att barnen ska få en känsla av att vara under vattnet och det ska även dämpa ljudet. I fiskenätet hängdes barnens fiskar upp.

På hyllan satte vi fast en ljusslinga och en klädlina sattes fast under hyllan, där sångerna hängs upp, med klädnypor. Ljusslingan satte vi fast på hyllan för att få in ljus och färg.

Vi hade under hela arbetet en pågående diskussion med personalen. De flesta barn och personal hjälpte till med arbetet. Förändringen av förrådet till ett vattenrum genomfördes under fyra dagar.

6 Resultat

Under denna del presenteras det som framkom i de olika observationerna, frågeformulären och gruppdiskussionen. Vi har presenterat svar och tolkningar från varje observation, frågeformulär och från gruppdiskussionen under egna rubriker. Under resultatet diskuterades även resultatet från planeringen, genomförandet av utvecklingsarbetet och barnens reaktioner vid invigningen.

6.1 Observation 1, på avdelningen Blåbäret

Vid denna observation observerades barn från Hallonet. Observationens syfte var att få reda på vad barn gör, leker och använder för material vid lek med vatten. Personalen Klaras syfte med vattenleken var att barnen skulle få experimentera och undersöka fritt med vatten, samt träna samspel med varandra.

6.1.1 Observation 1 av barns vattenlek

Klara började med att plocka fram material. De var i skötrummet och hade vattenlek, eftersom det inte finns något vattenrum på förskolan. Klara tog fram hinkar, spadar, skedar, flaskor, burkar i olika storlekar, dockor, disktrasor samt muggar, allt som behövdes för att barnen skulle kunna mäta, undersöka och experimentera. Hon tog in två flickor, Barbro och Sylvia, eftersom utrymmet var litet, och sedan tog Klara av barnen kläderna. Klara lät barnen hjälpa till att hålla i vatten i skålarna som satt nedsänkta i bordet. Till en början var Barbro och Sylvia lite försiktiga. De kände på vattnet och sen började flickorna ösa vatten i skålarna. De höll vatten i muggarna och testad hur mycket vatten som fick rum innan det rann över. När Barbro höll tittade Sylvia på. De skrattade hela tiden. Klara är med i rummet men har valt att sitta en bit bort, för att låta flickorna leka och utforska själva. Men hon finns med som stöd.

Det som framkom av observationen, var att Barbro och Sylvia tyckte mycket om att hålla vatten i olika kärl. Flickorna samspelade då de hela tiden hade en kommunikation med varandra. Observationen varade ca 20 minuter och flickorna var 2 respektive 2,5 år gamla.

6.2 Observation 2, på avdelningen Blåbäret

Under denna observation observerades barn från Blåbäret. Syftet med denna observation var att få reda på vad barn gör, leker och använder för material vid lek med vatten. Personalen Veras syfte med vattenleken var att barnen skulle få utforska fritt med kroppen och använda sina sinnen.

6.2.1 Observation 2 av barns vattenlek

Observationen sker i skötrummet där det finns ett bord med två genomskinliga skålar. Vera valde att ta i två pojkar, Roland och Björn. Vera tog fram olika material som: hinkar, muggar i olika storlekar och flaskor. Roland tog snabbt av sig sina kläder och började hålla vatten i skålarna. Björn är mer avvaktande. Han drog sig till handfatet och började observera det. Efter ett tag satte Björn på vattnet och fyllde handfatet med vatten. Han stod länge och kände på vattnet med händerna, sen tog han ur nappen och slängde den i vattnet. Den sjönk. Björn tog upp nappen igen och stoppade den i munnen innan han kastade den i vattnet igen. Så höll Björn på under hela observationen. Roland tittade på vad Björn gjorde, men Björn lämnade inte sin plats vid bordet. Roland stod och öste vatten med flaskan. Björn och Roland har inget direkt samspel med varandra men har ändå full koll på vad den andre gjorde. Utifrån denna observation kunde vi se att barn tycker om att utforska. Vi såg att barnen använde sina sinnen genom att de smakade och kände när de utforskade vattnet.

Genom repetition av sina handlingar får barnen nya kunskaper och erfarenheter. Vera tillät barnen att känna och utforska och gav tid till det. Hon lät dem bli trygga i situationen. Observationen varade ca 30 minuter och pojkarna var 1,5 respektive 2 år gamla.

6.3 Gruppdiskussion, på Buketten

Diskussionen ägde rum i ett samtalsrum möblerat med en soffa, ett bord, två stolar och en matta. Barnen Doris, Torvald och Gerhard, satt i soffan och Lena förklarade igen för dem vad som skulle ske. Barnen diskuterade frågor tillsammans med oss vilka handlade om vad man lär sig i ett vattenrum, vilket material som bör finnas samt vilka lekar som kan lekas där? Doris, Torvald och Gerhard hade en livlig diskussion om vad man kan göra i vattenrummet. Framförallt kan man dricka vatten! Barnen ville att det skulle finnas material som de kunde bygga med. De ville även att det skulle finnas en stor bassäng som de kunde bada i. Mycket vatten skulle det också finnas i rummet. Torvald, Doris och Gerhard ville även att det skulle finnas utrymme för personal att sitta och dricka kaffe och te, de ville även att personalen skulle vara med och leka. Barnen var mycket talföra, men hade svårt att hålla sig till ämnet och pratade gärna om annat. Diskussionen pågick i ca 20 minuter. Utifrån denna diskussion fick vi fram vilket material barnen vill ha att leka med.

6.4 Resultat från observationerna och frågeformulären

När vi hade observerat barnens lek med vatten i skötrummet, på avdelningen blåbäret, kunde vi se att de tyckte mycket om att experimentera och hålla vatten med det material som fanns i vattenrummet. Det var de aktiviteter som förekom oftast. Vi såg att barnen använde sig av flera olika uttrycksätt i vattenrummet, då de använde sig av tecken, rörelser och ord. Svaren från frågeformulären visade att personalen ville ha ett rum som inspirerar och inbjuder barn till lek, lärande och samspel. Personalen ville ha hyllor och material i barns nivå. De ville även att rummet ska kunna användas till lek och experiment med vatten och färg. Gruppdiskussionen med barnen visade att de vill ha mycket material att leka med och de var främst intresserade av att hålla och dricka vatten. Doris ville gärna ha en stor bassäng, där de skulle bada.

6.5 Resultat från färdigställandet av vattenrummet

En vecka efter att arbetet var klart, invigdes vattenrummet. Dörren till vattenrummet var täckt med ett skynke för att det skulle bli mer spännande för barnen. Under samlingen pratade vi med barnen om vattenrummet och vad som skulle hända. Dokumentation skedde med hjälp av digitalkamera för att dokumentera barnens reaktioner när de kom in i rummet. Vi skulle se dokumentationen vid ett senare tillfälle. Vi tog ner skynket och barnen var mycket förväntansfulla. När skynket var nere, klippte vi av bandet in till vattenrummet. Barnen var lite tveksamma till att gå in i rummet. Vi fick "bjuda" in dem. Barnen visste inte riktigt var de skulle titta men de flesta tittade upp i taket på fiskarna och fiskenätet. Ett barn trodde det var ett stort spindelnät. Vi förklarade då att man fångar fiskar i ett fiskenät. Några barn utforskade grodorna, materialet och vattenstationen. Barnen var mycket intresserade av fiskarna på väggen, som var målade i olika färger, de pekade och kände på målningarna. Både barn och personal var imponerade och inspirerade av projektet. En personal, Vera, sa att rummet kändes inbjudande och att rummet signalerade: *"Här vill vi vara, här vill vi leka"*. Detta var en rektion vi ville ha och det fick oss att reflektera över våra avsikter med arbetet. Ett barn, Henrika sa: *"Fiskar... lolig fisk"*. Då barnen var många och rummet litet uppstod det flera konflikter och knuffar när

de ville utforska och experimentera med samma material. Materialet i vattenrummet utforskades flitigt av barnen, genom att de rörde och prövade materialet som fanns.

6.6 Observationer i det färdigställda vattenrummet

Observationerna ägde rum vid två separata tillfällen. Den första i direkt anslutning till invigningen och den andra en vecka senare. Det var samma barn som observerades vid de båda tillfällena.

6.6.1 Observation 1

När barnen hade bekantat sig med den nya miljön lämnade några barn rummet medan andra ville vara kvar och utforska med vatten. Vi lät fyra barn (flickor) vara kvar, för att leka och experimentera, vilket var ett bättre antal barn i rummet. Lisa hade redan tagit av sig sina kläder innan invigningen var slut. De andra var lite mer avvaktande till en början. När vi hällde i vatten i stationen klädde de andra barnen av sig. De började leka och utforska det material som fanns i rummet. Lisa klättrade upp i vattenstationen och satte sig i vattnet och började leka. Barnen började genast hålla och mäta med vatten. De hällde i hinkar, muggar och tratten med slang på, kände på och undersökte allt som fanns i rummet. Barnen lyssnade på vattnet när de hällde ut det på golvet, vilket gav ett plaskande ljud. Barnen samspelade genom att de hjälpte varandra. Vi såg att barnen hade roligt då de skrattade under tiden de undersökte och lekte. Barnen öste vatten på sig själva och på andra, målade med penslar och hällde vatten i stationen och utanför. De kände och smakade på vattnet. Vi såg att Lina var observerande i början. Hon tittade på vad de andra barnen gjorde. Hon gick fram till vattenstationen flera gånger, men vågade inte riktigt delta i leken. Lina signalerade att hon gärna ville vara med då hon gjorde flera försök att klättra upp i vattenstationen, men hon backade tillbaka hela tiden. Tillslut tog hon mod till sig och klättrade i. Hon var mycket nöjd. Vi såg att Anna ville ha ögonkontakt med oss under sin lek. Då hon var mycket tillbakadragen i början så kändes detta som ett stort framsteg. Då vi var lyhörda för barnens önskningsar, såg vi att detta bidrog till att barnen kände sig trygga och tordes experimentera och utforska mer. Barnen lekte livligt och visade tydligt för varandra vad de höll på med och vilka saker de ville experimentera med. Barnen visade respekt för varandra genom att de väntade på sin tur. Vi såg att rummet inspirerade barnen till lek och lärande genom att de hela tiden kommunicerade med oss och andra barn och deras frågor besvarades utifrån barnens mognad och ålder. Vi såg att när vi var delaktiga i barnens experimenterande så tog barnen för sig mer.

6.6.2 Observation 2

Resultaten efter den andra observationen, som gjordes en vecka efter invigningen, av samma flickor, visade ett annat resultat. Istället för att utforska rummet började flickorna att leka med materialet och vattnet. Vi såg att de lekte och samspelade med varandra på ett helt annat sätt än första gången. Inga konflikter uppstod och barnen verkade trygga med miljön och koncentrerade sig på att utforska och experimentera. De testade vilket material som kunde flyta respektive sjunka i vattnet. De samspelade mer med varandra än första gången de fick vara i vattenrummet.

Vår tolkning var att rummet inspirerande till ett utforskande, där det kan ske både lek och lärande på barnens villkor. Ett rum där barnen kan få känna att de får utrymme att utforska och leka obegränsat.

Barnen väntar ivrigt tills vi har hållt i vatten i stationen. En av flickorna vill känna vattnet med hela kroppen och kliver därför i vattenstationen.

Barnen känner på vattnet och utforskar dess rörlighet.

Här utforskar och experimenterar vi tillsammans med barnen. Barnet håller i vattnet i tratten och utforskar var det tar vägen.

7 Diskussion

I detta avsnitt har vi att sammanfattat våra avsikter med att göra om ett förråd till ett vattenrum. Målet med detta arbete var att skapa ett vattenrum som stimulerar till lek och lärande, där barn kan känna glädje och inspiration.

7.1 Från förråd till en stimulerande miljö

Genom våra observationer av barns vattenlek och genom frågeformulären fick vi den information vi behövde för att utveckla en stimulerade och utmanade lärmiljö för barnen på förskolan. Björklid (2003) skriver att barn behöver olika rum för olika syften och att rummen ska anpassas efter barns intressen och deras lek. Efter vi observerat barnen i deras vattenlek, kunde vi se att barnen upplevde och lekte med hela sin kropp. Engdahl (2011) skriver att då barn vistas i en stimulerande miljö utvecklas barns kunskaper och samspel med andra. Ett av målen med vårt arbete var att skapa en miljö som inbjuder barn till lek och lärande.

Vid de första observationerna av barnen, drog vi slutsatsen att vattenlek kan bidra till barns utveckling och lärande. Därför ville vi skapa en liknande lärmiljö på den förskolan där utvecklingsarbetet genomfördes. Vi håller med Pramling Samuelsson (2011) om att barn lär sig samtidigt som de leker och att lärandet är en förutsättning för barn att utvecklas genom lek. Vi såg att barnen utforskade och experimenterade med materialet och vattnet. Genom att personal är delaktiga i barns lek kan de utmana barnen vidare i deras utveckling. Davidsson (2008) skriver att personal som ställer öppna frågor och diskuterar med barn stöttar dem att utvecklas vidare i sitt lärande. Pramling Samuelsson (2011) skriver också att när de yngre barnen i förskolan leker, präglas leken av självständighet, impulsivitet och glädje. Barn lär sig lekens sociala regler som är viktiga i deras kommande relationer och i det sociala samspelet med andra.

Utifrån observationerna som utförts i det färdiga vattenrummet, anser vi att vi skapat en lärmiljö utifrån barns perspektiv, något som Knutsdotter Olofsson (1992) påpekar är viktigt. Vi har efter bästa möjliga förmåga anpassat miljön efter barns intressen och behov. Björklid (2003) skriver att miljön behöver vara trygg och stimulerande. Vi såg att barnen tränade sin motorik, samspel, turtagning och kommunikation i vattenrummet med hjälp av både tal- och kroppsspråk. Barnen kommunicerade med varandra på olika sätt. Genom barns samspel och lek så stärks deras självkänsla. Pape (2001) och Knutsdotter Olofsson (1992) anser att trygga barn som vistas i, en för dem, trygg och lärorik miljö, lättare samspelar med andra barn. Ett av målen med detta utvecklingsarbete var att rummet ska vara för alla barn oavsett ålder och utveckling. Nilholm (2006) poängterar att barn ska ses som en tillgång och att deras olikheter behövs för att skapa en inkluderande miljö i förskolan.

Ett av barnen, Anna, tog för sig i vattenrummet. Hon är annars en blyg och iakttagande flicka, som inte gärna interagerar med andra, berättade personalen för oss. Personalen såg att Anna utforskade och samspelade med de andra barnen på ett helt annat sätt än vad hon brukar göra. Vi lade märke till att Anna tog kontakt med oss under hela tiden hon var i vattenrummet för att få bekräftelse för sina handlingar. Om miljön är tillåtande, vågar barn ta för sig mer och får lättare att uttrycka sig,

poängterar Pramling Samuelsson (2011). Pramling Samuelsson och Asplund Carlsson (2003) menar att barn som befinner sig i en lärmiljö som sprudlar av samhörighet, glädje och lek, skapar sin egen kunskap genom att argumentera, diskutera och utforska tillsammans med andra barn och personal, vilket vi anser att flickan gjorde. Vi upplevde att rummet bidrog till att barnen ökade sitt samspel och utforskade tillsammans samtidigt som de tränade på att visa respekt för andra. Barnen hade roligt i vattenrummet!

En nackdel som vi anser finns med rummet är att det är för litet för att fler barn än fyra ska kunna vara där inne samtidigt. Det blir för trångt och leder till mer konflikter och knuffar än till en lärorik miljö. Genom att vi har målat väggarna i rummet i många färger, uppmanar rummet barnen till nyfikenhet och lek. Rummet ger barnen tillfällen att genom lek uttrycka, skapa och bearbeta upplevelser och känslor.

De flickor vi observerade på invigningsdagen, observerades ytterligare en gång efter ungefär en vecka. De hade då bekantat sig med miljön. Vi såg då att flickorna började leka med materialet och vattnet med detsamma, istället för att utforska rummet. Flickorna hade nu blivit trygga i den nya miljön och kunde därför koncentrera sig på sitt eget lärande. Vi anser att vi förändrat ett oanvänt rum till en stimulerande lärmiljö för barn i förskolan.

7.2 Lärande genom leken

Vi filmade och fotade med digitalkamera under arbetet och invigningen. Då vi efteråt tittade på dokumentationen, såg vi att det var en flicka som redan efter några minuter stod och försökte få upp knappen till sina byxor, men det enda vi märkte när vi stod där inne, var att hon helt plötsligt hade klätt av sig. Vi hade från början bestämt att inga barn skulle få experimentera och utforska med vatten, men när flickan redan hade tagit av sig kläderna, hade vi inte hjärta att be henne klä på sig igen utan att ha fått leka med vatten. Detta innebar att vår planering förändrades under projektets gång och det var till slut fyra flickor som lekte och experimenterade i vattenrummet. Genom att dokumentera och observera verksamheten gavs möjligheten att skapa en bra och kreativ miljö för barnen. Lillemyr (2002) anser att reflektion är något som bör ske dagligen i verksamheten. Genom att personal kritiskt granskar och reflekterar över sina avsikter med verksamheten, kan egna metoder utvecklas för att främja barns lärande (Bjørndal, 2005).

Vi såg genom vår dokumentation att barnen använde sig av materialet som fanns i rummet. De vägde och öste. Barnen fick då in begreppen: Stor, liten, mer, mindre, full, halva, hela, tung, lätt, flyter, sjunker, varm, kall etc. När de lekte med vatten använde barnen sina sinnen. De kände på vattnet och de undersökte om det var varmt eller kallt. De använde sig av hörseln, synen, lukten och smaken. Allt detta gör att barnen skapar en förståelse och kunskap om vatten. Genom att vi dokumenterade synliggjordes vårt beteende mot barnen och hur vi bemötte barnens önskemål. Vi väntade tills barnen bjöd in oss i sin lek och vi utmanade deras tankar genom att vara medforskande personal i leksituationen.

8 Slutord

Vi anser, utifrån vårt arbete, att det bör finnas fler inspirerande rum på förskolan. Det har varit en mycket inspirerande och rolig tid att få göra detta utvecklingsarbete. Hade miljön varit lika inspirerande och utmanande om den hade varit helt svartmålad? Vi anser att färg och form gör att sinnena påverkas positivt. Rummet ska

inbjuda till aktivitet och utmana barnen till att utforska. Vi skulle gärna vilja följa dessa barn under en längre period för att se om lekarna/experimenten förändrats med tiden. Vår förhoppning är att Båret ska fortsätta att utnyttja rummet flitigt och att detta rum stimulerat personalen att skapa fler inspirerande lärmiljöer för barnen på förskolan. Några av personalen på Båret tyckte att vi skulle fortsätta vårt arbete och förändra miljön i fler rum på förskolan, vilket vi anser vara ett bra betyg på vårt arbete. Barnens glädje när de använde vattenrummet gjorde att allt arbete vi lagt ner, var mödan värt. Barn bör ha roligt när de lär och leker. All information och kunskap vi fått genom detta arbete och i relevant kurslitteratur, har bidragit till att vi blivit mer kompetenta, trygga och säkrare i vår yrkesroll. Vi är stolta över vårt arbete eftersom vi ser att barnen har fått en stimulerande lärmiljö att vistas i, vilket var syftet med detta utvecklingsarbete.

Referenslista

Asplund Carlsson, M. & Pramling Samuelsson, I. (2003). *Det lekande lärande barnet i en utvecklingspedagogisk teori*. Stockholm: Liber AB

Björklid, P. (2005). *Lärande och fysisk miljö. En kunskapsöversikt om samspelet mellan lärande och fysisk miljö i förskola och skola*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.

Bjørndal, C.R.P. (2005). *Det värderande ögat. Observation, utvärdering och utveckling i undervisning och handledning*. Stockholm: Liber AB

Davidsson, B. Skolans olika rum och platser sett ur barns perspektiv. I Sandberg, A. (red) (2008). *Miljöer för lek, lärande och samspel*. Lund: Studentlitteratur

Denscombe, M. (2009). *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur

Doverborg, E. & Emanuelsson, G. (red) (2008). *Små barns matematik*. Göteborg: NCM, Göteborgs universitet

Engdahl, I. (2011). *Lek är liv!* I Förskoletidningen nummer 3/2011 årgång 36

Johansson, E. & Pramling Samuelsson, I. (red) (2003). *Förskolan - barns första skola!* Lund: Studentlitteratur

Knutsdotter Olofsson, B. (1992). *I lekens värld*. Arlöv: Almqvist och Wiksell förlag AB

Lillemyr, O.F. (2002). *Lek-upplevelse-lärande*. Stockholm: Liber AB.

Lindqvist, G. (2002). *Lek i skolan*. Lund: Studentlitteratur.

Løkken, G., Haugen, S. & Röthle, M. (2006). *Småbarnspedagogik-fenomenologiska och estetiska förhållningssätt*. Stockholm: Liber

Løkken, G. & Søbstad, F. (1995). *Observation och intervju i förskolan*. Lund: Studentlitteratur

Nilholm, C. (2006). Forskning i fokus nr 28. *Inkludering av elever ”i behov av särskilt stöd” – Vad betyder det och vad vet vi?* Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.

Pape, K. (2001). *Social kompetens i förskolan- att bygga broar mellan teori och praktik*. Stockholm: Liber AB

Pramling Samuelsson, I. (2011). *Lekens betydelse för lärandet*. I Förskoletidningen nummer 3/2011 årgång 36

Stukát, S. (2005, 2011). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur

Utbildningsdepartementet (2010). *Läroplan för förskolan 1998 reviderad 2010*. Stockholm: Fritzes

Internetreferenser

Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning
<http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf> hämtad 2013-02-11 kl. 09.00

Bilaga 1

Missivbrev till föräldrar

Hej!

Vi heter Lena Andersson och Linda Andersson och vi läser sista terminen på lärarprogrammet, inriktning mot tidigare år, på Mälardalens Högskola. Vi ska göra ett utvecklingsarbete på en förskola som vårt examensarbete. Utvecklingsarbetet innebär bland annat att vi gör om ett rum på en förskola till ett vattenrum. Syftet med vårt arbete är att se hur vi kan skapa en miljö som är stimulerande och glädjefull för barnen. Vi vill höra vad barnen anser om vattenlek och vattenrum, vad de känner och upplever när de vistas i ett vattenrum. Vi vill även få fram vad pedagogerna anser att barnen kan lära sig i en stimulerande och glädjefull miljö, exempelvis ett vattenrum.

För att få fram detta kommer vi föra en gruppdiskussion om lärmiljö/vattenrum med barn från ert/era barns förskola. Vi kommer även ge pedagogerna en enkät med frågor som handlar om lärmiljön/vattenrum i förskolan.

Vi undrar därför om vi tillsammans med era barn får föra en diskussion om lärmiljön/vattenlek i förskolan. Deltagandet är helt frivilligt och kan avbrytas när som helst. Diskussionen kommer att spelas in, för att sedan transkriberas (skrivas ut) av oss. Barnen kommer att ges andra namn, när vi skriver ut inspelningen, för att de ska vara helt anonyma. Det material som vi samlar in, kommer att enbart läsas av vår handledare och av oss. Materialet kommer att behandlas konfidentiellt och kommer enbart att användas till vårt examensarbete. När examensarbetet är klart kommer materialet att förstöras. I det färdiga arbetet kommer vi inte att nämna några namn, utan enbart referera till "barnet/barnen" i fall vi tycker det är relevant. Studien kommer att läggas ut på Mälardalens Högskolas hemsida där den kan läsas av andra.

Kontakta gärna någon av oss om ni har några frågor:

Lena Andersson

██████████
████████████████████

Linda Andersson

██████████
████████████████████

Handledare:

Jag godkänner att mitt/mina

barn.....

får delta i gruppdiskussionen kring lärmiljö/vattenrum i förskolan.

Målsmans underskrift: .....

Bilaga 2

Missivbrev till pedagoger

Hej!

Vi heter Lena Andersson och Linda Andersson och vi läser sista terminen på lärarprogrammet på Mälardalens Högskola. Vi ska skriva ett examensarbete om lärmiljön på förskolan. Syftet med vårt arbete är att se hur vi kan skapa en miljö som är stimulerande och glädjefull för barnen. Vi vill få fram vad pedagogerna anser om vad barnen kan lära sig i en stimulerande och glädjefull miljö, exempelvis ett vattenrum. Vi vill också höra vad barnen anser om vattenlek och vattenrum, vad de känner och upplever i ett vattenrum. För att få fram detta, kommer vi föra en gruppdiskussion om lärmiljö/vattenrum med barn på en förskola som redan har ett stimulerande vattenrum.

Vi kommer att dela ut ett frågeformulär till er pedagoger. Deltagandet är helt frivilligt och kan avbrytas när som helst. Enkätsvaren kommer att behandlas konfidentiellt och kommer enbart att användas till vårt examensarbete. Materialet kommer att förstöras när examensarbetet är färdigt. Studien kommer att läggas ut på Mälardalens högskolas hemsida där den kan läsas av andra studenter.

Hoppas att ni vill hjälpa oss med detta!!

Kontakta gärna någon av oss om ni har några frågor:

Lena Andersson

Linda Andersson

Handledare: Eva Ärlemalm-Hagser

Frågor att besvara. Om inte kolumnerna räcker till så vänligen skriv på baksidan av pappret. Tack för att ni vill svara på dessa frågor, de är till stor hjälp i vårt utvecklingsarbete.

1. Hur används rummet idag?
2. Hur vill ni att rummet skall användas?
3. Hur tänker ni kring ett vattenrum?

Bilaga 3

Missivbrev till pedagoger

Hej!

Vi heter Lena Andersson och Linda Andersson och vi läser sista terminen på lärarprogrammet på Mälardalens Högskola. Vi ska skriva ett examensarbete om lärmiljön på förskolan. Syftet med vårt arbete är att se hur vi kan skapa en miljö som är stimulerande och glädjefull för barnen. Vi vill få fram vad ni pedagoger anser om vad barnen kan lära sig i en stimulerande och glädjefull miljö, exempelvis ett vattenrum. Vi vill också höra vad barnen anser om vattenlek och vattenrum, vad de känner och upplever i ett vattenrum. För att få fram detta kommer vi föra en gruppdiskussion om lärmiljö/vattenrum med barnen på er förskola. Vi har delat ut ett missivbrev till föräldrarna, för att få deras tillstånd att göra detta eftersom vi kommer att spela in diskussionen med barnen.

Vi kommer att dela ut enkäter till er pedagoger. Deltagandet är helt frivilligt och kan avbrytas när som helst. Enkätsvaren kommer att behandlas konfidentiellt och kommer enbart att användas till vårt examensarbete. Materialet kommer att förstöras när examensarbetet är färdigt. Studien kommer att läggas ut på Mälardalens högskolas hemsida där den kan läsas av andra studenter.

Hoppas att ni vill hjälpa oss med detta!!

Kontakta gärna någon av oss om ni har några frågor:

Lena Andersson

Linda Andersson

Handledare:

Frågor till pedagoger som har ett vattenrum

1. Beskriv hur ni använder er av vattenrummet som finns på förskolan!
2. Hur länge har vattenrummet funnits på er förskola?
3. Vad är du mest nöjd med när det gäller vattenrummet?
4. Vilket material har ni använt i vattenrummet?
5. Är det någonting som du skulle vilja ändra i vattenrummet?
6. Hur ofta använder ni vattenrummet?
7. Vad tror du att barnen lär sig när de är i vattenrummet?
8. Vad gillar barnen bäst med vattenrummet tror du?
9. Har ni någon planerad verksamhet med barnen i vattenrummet?
10. I så fall vilken?
11. Delar ni in barnen i grupper när de ska använda vattenrummet?
12. Hur många barn ingår i så fall i varje grupp?
13. Hur länge brukar barnen vara i vattenrummet varje gång?
14. Är det något barn som inte vill vara i vattenrummet? Vid ja, svara på fråga 15.
15. Varför tror du inte att barnet vill vara där?

Tack för din medverkan/Linda och Lena

Bilaga 4

Diskussionsunderlag till gruppdiskussion med barn

1. Vad vill ni göra i ett vattenrum?
2. Vad har man ett vattenrum till för?
3. Hur känner och upplever ni när ni är i vattenrummet?
4. Vad lär ni er i vattenrummet?

Vi följde upp de svar vi fick från barnen med hjälp av följdfrågor.

Bilaga 5

Arbetsfördelning

- ☼ Pm:et diskuterade och skrev vi tillsammans.
- ☼ Under arbetet har vi delat upp arbetsuppgifterna mellan oss.
- ☼ Vi har kommit överens om att dela upp den litteratur vi ska använda oss av, båda läser litteraturen och skriver sedan ner det vi hittar som vi tycker är relevant för arbetet.
- ☼ Texten har båda skrivit, läst och redigerat. Lena har läst lite mer och Linda har redigerat lite mer.
- ☼ Vi besökte förskolorna tillsammans och diskuterade gemensamt med personalen hur vattenrummet skulle utformas.
- ☼ Frågorna till frågeformulären diskuterade vi tillsammans fram och Linda skrev ut frågorna.
- ☼ Missivbrevet skrev vi tillsammans.
- ☼ Gruppdiskussionen genomförde Lena, men vi transkriberade materialet tillsammans.
- ☼ Vi genomförde varsin observation före arbetets början. Dessa observationer reflekterade vi sedan kring tillsammans.
- ☼ Det praktiska arbetet med vattenrummet genomförde vi tillsammans.
- ☼ Observationerna som gjordes efter genomförandet utförde vi tillsammans.
- ☼ Båda har dokumenterat processen genom egna anteckningar.
- ☼ Linda har mailat till handledaren och vidarebefordrat svaren till Lena.
- ☼ Vid de två handledarträffarna har vi båda varit närvarande.
- ☼ Vi har skickat arbetet mellan varandra via mail och även sms: at. Vi har även suttit vid datorn, redigerat, diskuterat och skrivit på arbetet tillsammans.
- ☼ Utifrån handledarens kommentarer har vi tillsammans ändrat i arbetet.
- ☼ Avslutningsvis anser vi att arbetet fördelats rättvist.